

ESTRATÈGIA DEL PLA DE CONSUM DE FRUITES, HORTALISSES I LLET I PRODUCTES LÀCTICS EN CENTRES ESCOLARS DE LA COMUNITAT VALENCIANA. CURS ESCOLAR 2018-2019.

1. SITUACIÓ DE PARTIDA I OBJECTIUS

1.1. SITUACIÓ DE PARTIDA:

L'alimentació constitueix un element fonamental per a la salut de les persones en totes les etapes de la vida, i és que una mala alimentació és capaç de fer vulnerables els éssers humans, sobretot en les etapes de major vulnerabilitat (infància i ancianitat).

Només al voltant del 5,17% dels xiquets valencians consumeixen 3 o més racions de fruita al dia de forma habitual, i només al voltant del 18,97% trien la fruita com a postres de forma habitual.

Tal com indica l'Estudi Aladino sobre "Vigilància del Creixement, Alimentació, Activitat Física, Desenvolupament Infantil i Obesitat a Espanya", realitzat per AECOSAN en 2015, aproximadament el 41,3% dels xiquets entre 6 i 9 anys tenen sobrepès i obesitat, i la Comunitat Valenciana és una de les comunitats autònomes amb majors percentatges d'obesitat infantil.

Són nombrosos també els estudis que han demostrat que el consum adequat de fruites i hortalisses, juntament amb la pràctica d'esport, ajuden a mantindre un pes equilibrat i una salut òptima. No en va el consum d'aquests productes exerceix un paper protector de les malalties cardíaques, càncer i diabetis.

D'altra banda, el consum de llet i lactis mostra una tendència descendent al llarg dels últims anys. Resulta fonamental mantindre aquest consum en les persones en creixement o amb problemes nutricionals.

Segons dades recentment publicades de l'estudi ENALIA (Enquesta Nacional de Consum d'Aliments en població Infantil i Adolescent), el 50% de xiquets de més de 9 anys té una ingesta inadequada de calci. Es fa així necessari intervindre en aquest aspecte amb la finalitat d'evitar no solament dèficits de nutrició, sinó també una ingesta insuficient de calci. No s'ha d'oblidar que tot això té conseqüències importants en la salut del metabolisme dels menors i en el seu sistema ossi.

D'altra banda, cal recordar que un dels principals problemes mediambientals amb què ens trobem en l'actualitat és el desaprofitement d'aliments. Es tracta d'un problema amb un impacte econòmic, social i mediambiental de gran importància en l'actualitat.

Tal com indiquen la FAO i el Banc Mundial¹, a l'any en el món es malgasten aproximadament uns 1300 milions de tones d'aliments aptes per al consum. Aquesta xifra

¹ Estudi sobre "l'estat de la seguretat alimentària i nutrició al món 2017".

suposa un terç de la producció mundial. Aquests mateixos organismes asseguren que amb el menjar malgastat, podrien alimentar-se entre 2.000 i 3.000 milions de persones. Més que suficient per a més del triple de famolencs en el món, 815 milions de persones segons dades del 2016. A més, el valor estimat dels aliments balafiats ascendeix a un bilió de dòlars; i per a acabar amb la pobresa es calcula que faria falta un bilió i mig.

El desenvolupament de l'economia circular pot ajudar a disminuir l'ús dels recursos, a reduir la producció de residus i a limitar el consum d'energia. Cal conscienciar la població que és necessària una reorientació de la producció cap a fórmules més sostenibles i amb majors beneficis mediambientals. Tot això sense oblidar que aquesta activitat també és creadora de riquesa i ocupació i el seu desenvolupament pot permetre l'obtenció d'avantatges competitiu en l'actual context globalitzat mundial. No hem d'oblidar que "una Europa que utilitzi eficaçment els recursos" és una de les set iniciatives fonamentals que formen part de l'Estratègia Europa 2020.

L'anterior unit a un augment en el consum de productes de qualitat diferenciada, de proximitat o ecològics, ha d'orientar l'actuació de l'administració en l'execució d'aquesta estratègia. I és que, a més, no hem d'oblidar la important influència dels menors sobre el comportament de les famílies a l'hora de confeccionar la llista de la compra.

1.2. OBJECTIUS DEL PLA:

Aquest Pla té com a principal objectiu incrementar el consum de fruites, hortalisses i llet i productes lactis per part dels menors, així com millorar els seus hàbits cap al consum de productes més saludables. Al mateix temps conscienciar els menors, i amb això les seues famílies, de la importància de consumir productes locals i/o produïts mitjançant fórmules mediambientalment sostenibles i respectuoses amb el medi ambient, evitant a més el balafiament d'aliments i conscienciant la població dels beneficis que aporta l'economia circular.

Indicadors quantificables:

Nre. de col·legis participants	810
Nre. d'alumnes participants	175.000
% de producte subministrat no citrícola (fruita).	25.000 kg (10%) ²

2 Els apartats ombrejats en groc són estimacions per això les quanties i terminis als quals es refereixen, així com el nombre de centres i xiquets participants, hauran d'entendre's ajustats al període per al qual es convoquen i pugen realitzar-se finalment les actuacions dins del curs escolar 2018-2019, així com a les ofertes plantejades pels diferents sol·licitants d'ajuda i els menors i centres que finalment sol·liciten participar en el programa i en cadascuna de les activitats que inclou.

Nre. de jornades i xarrades informatives impartides	40
Nre. d'actuacions dirigides específicament a conscienciar pares i alumnes de la importància de l'economia circular i de la necessitat d'evitar el balafament d'aliments.	50
Nre. de visites guiades	50
Nre. de xarrades, seminaris i tallers pràctics	200

1.3. METES DEL PLA:

1. Incrementar el consum de fruites, hortalisses i llet i productes lactis entre els menors, i indirectament en les llars (i en general).
2. Relacionada directament amb l'anterior, millorar els hàbits alimentaris i la salut dels menors (augmentar la resistència a les malalties infeccioses i certes malalties cròniques relacionades amb l'alimentació).
3. Conscienciar la població escolar de la importància de consumir aliments de qualitat locals i de proximitat, així com productes ecològics, no solament per motius mediambientals i de salut, sinó també socioculturals.
4. Conscienciar la població escolar de la importància d'evitar el balafament d'aliments i recórrer a fórmules més sostenibles d'utilització dels recursos naturals disponibles.
5. Relacionada amb l'anterior, conscienciar la població de la necessitat de canviar el sistema productiu lineal actual per un sistema circular basat en l'aprofitament dels recursos disponibles, reduint la producció de residus al màxim i limitant el consum d'energia al mínim imprescindible, apostant per la reutilització dels elements que per les seues propietats no puguen tornar al medi ambient.

Indicadors quantificables:

Nre. de peces consumides al dia per alumne (fruita).	2,5
--	-----

Nre. de litres consumits per cada alumne (llet).	1500 c.c.
Nre. de grams per alumne (fruita)	500 g
Nre. de grams consumits per cada alumne (iogurt).	0,5 kg (125 g/ració)
Nre. d'alumnes receptors de material divulgatiu i/o educatiu.	175.000

2. PRESSUPOST

2.1. PRESSUPOST PREVIST FRUITA I HORTALISSES	
1) Pressupost total (UE)	1.341.682 €
1.1) Pressupost distribució de producte	1.020.429,70 €
1.2) Pressupost costos relacionats	321.252,30 €
1.2.i. Seguiment i Avaluació	50.000 €
1.2.ii. Publicitat	70.000 €
1.2.iii. Mesures d'acompanyament	201.252,30 €
2) Finançament total NACIONAL (GV+MAPAMA)	270.000 €
2.1) Pressupost distribució de producte	90.000 €
2.2) Pressupost costos relacionats	180.000 €
2.2.i. Seguiment i Avaluació	-
2.2.ii. Publicitat	-
2.2.iii. Mesures d'acompanyament	180.000 €
3) PRESSUPOST TOTAL (UE+NACIONAL)	1.611.682 €
3.1) Pressupost distribució de producte	1.110.429,70 €
3.2) Pressupost costos relacionats	501.252,30 €
3.2.i. Seguiment i Avaluació	50.000 €
3.2.ii. Publicitat	70.000 €
3.2.iii. Mesures d'acompanyament	381.252,30 €

2.2. PRESSUPOST PREVIST LLET I PRODUCTES LACTIS	
1) Pressupost total (UE)	216.380 €

1.1) Pressupost distribució de producte	168.923 €
1.2) Pressupost costos relacionats	47.457 €
1.2.i. Seguiment i Avaluació	5.000 €
1.2.ii. Publicitat	10.000 €
1.2.iii. Mesures d'acompanyament	32.457 €
2) Finançament total NACIONAL (GV+MAPAMA)	0 €
2.1) Pressupost distribució de producte	-
2.2) Pressupost costos relacionats	-
2.2.i. Seguiment i Avaluació	-
2.2.ii. Publicitat	-
2.2.iii. Mesures d'acompanyament	-
3) PRESSUPOST TOTAL (UE+NACIONAL)	216.380 €
3.1) Pressupost distribució de producte	168.923 €
3.2) Pressupost costos relacionats	47.457 €
3.2.i. Seguiment i Avaluació	5.000 €
3.2.ii. Publicitat	10.000 €
3.2.iii. Mesures d'acompanyament	32.457 €

3. GRUP OBJECTIU

3. GRUP OBJECTIU	
1) Nombre de col·legis participants	810
2) Nombre de xiquets participants	175.000
3) Edat: grup objectiu xiquets	De 6 a 12 anys (primària) i alumnes d'educació especial.
4) Grup objectiu específic (si és rellevant i es dona el cas)	
5) Consum mitjà per xiquet (kg)	500 g (fruita i hortalisses) / 500 g (iogurt) / 1,5 l (llet)
6) Nombre de porcions per xiquet i curs	12

4. PRODUCTES ELEGIBLES

4. PRODUCTES	
1) Llista de productes que es distribueixen	A) Fruites i hortalisses: caqui, cirera, pruna, clementina, taronja, mandarina, maduixa, maduixot, meló d'Alger, tomaca, raïm, carlota, magrana, figa fresca, poma, albercoc, bresquilla, nectarina, nispro, paraguaià, pera, plàtan, fruites i hortalisses IV gamma ³ , suc d'hortalisses, suc de fruita espresmuda.

	B) Llet i productes lactis: llet tractada tèrmicament (pasteuritzada), llet tractada tèrmicament (les altres) en envasos de 200 c. c., llet tractada tèrmicament (les altres) en envasos diferents de 200 c. c., llet tractada tèrmicament, sense lactosa, en envasos de 200 c. c., llet tractada tèrmicament, sense lactosa, en envasos diferents de 200 c.c , i iogurt natural.
2) Quantitats comprades/distribuïdes (kg)	350.000 kg + 10.000 l (fruita) + 175.000 l (llet) + 10.000 kg (iogurt)
3) Per categoria	
3.1) Fresc (kg i percentatge)	350.000 kg
3.1) Processat (kg i percentatge)	10.000 l (fruita) + 175.000 l (llet) + 10.000 kg (iogurt)

5. MESURES D'ACOMPANYAMENT

5.1. OBJECTIUS DE LES MESURES D'ACOMPANYAMENT:

- Millorar els hàbits alimentaris dels escolars.
- Donar a conèixer les propietats dels productes frescos locals, ecològics o de qualitat diferenciada.
- Conscienciar els menors de la importància de consumir fruites i verdures locals, tant des del punt de vista de la salut, com mediambiental i sociocultural.
- Conscienciar els menors de la necessitat de consumir llet i iogurts naturals amb la finalitat de garantir un desenvolupament adequat del seu creixement i metabolisme.
- Conscienciar els menors de la importància d'evitar el balafiament d'aliments i recórrer a fórmules més sostenibles d'utilització dels recursos naturals disponibles. Per aquesta raó, tant els envasos utilitzats per al repartiment i lliurament dels productes, com la resta de materials utilitzats per a realitzar-lo, hauran de ser respectuosos amb el medi ambient.
- Conscienciar les famílies, alumnat i professorat de la necessitat de canviar el sistema productiu lineal actual per un sistema circular basat en l'aprofitament dels recursos disponibles.

5.2. DESCRIPCIÓ DE LES MESURES:

1. Realització de jornades, seminaris i xarrades informatives dirigides tant a l'alumnat com al professorat i a les famílies, amb una incidència especial en la importància d'evitar el balafiament d'aliments i recórrer a fórmules més sostenibles d'utilització dels recursos naturals disponibles.

3 Només podrà destinar-se a la IV Gamma un % màxim del 10% del pressupost disponible per a la distribució de producte, i la distribució sempre haurà de dur-se a terme en envasos col·lectius reutilitzables.

2. Elaboració de material divulgatiu (guies, tríptics, notes informatives, etc.).
3. Elaboració de material educatiu sobre les característiques i beneficis per a la salut del consum de fruites, hortalisses i llet i productes lactis, posant l'accent principalment en les varietats i productes autòctons, de temporada i ecològics.
4. Visites guiades a explotacions agràries i/o a centres de manipulació i condicionament de fruites i verdures, granges o centrals d'elaboració de llet i productes lactis.
5. Concursos, jocs i premis dirigits a introduir en els menors hàbits saludables.
6. Animacions audiovisuals i obres de teatre dirigides a incrementar els hàbits saludables dels menors.

6. DISTRIBUCIÓ I SISTEMA DE LLIURAMENT

6. DISTRIBUCIÓ I SISTEMA DE LLIURAMENT	
1) Freqüència de distribució de fruita (x vegades/setmana...)	1 vegada a la setmana
2) Durada de la distribució durant el curs escolar	Durant 6 mesos
3) Lloc i moment en què s'entrega la fruita al xiquet (esbargiment, desdejuni...)	Abans de l'esbargiment o durant aquest
4) Sistema de lliurament de fruita en el col·legi (tipus de distribuïdor)	Privat (productor) / Entitat participant
5) Moment del dia en què s'entrega la fruita en el col·legi	Al llarg del matí

7. SEGUIMENT, AVALUACIÓ I CONTROLS

Es durà a terme el corresponent seguiment del pla per part de l'òrgan competent de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural, tot això en els termes establits en la circular de coordinació sobre la gestió i control relatius a l'ajuda comunitària per a la distribució de fruites i hortalisses als alumnes dels centres escolars.

Així mateix, i en el marc de la circular esmentada, es duran a terme els controls administratius i sobre el terreny corresponents.

ANNEX I: Llistat de productes distribuïts

A) Fruitess i hortalisses:

Caqui, cirera, pruna, clementina, taronja, mandarina, maduixa, maduixot, meló d'Alger, tomaca, raïm, carlota, magrana, figa fresca, poma, albercoc, bresquilla, nectarina, nispro, paraguaià, pera, plàtan, fruites i hortalisses IV gamma⁴, suc d'hortalisses, suc de fruita espremuda.

B) Llet i productes lactis:

Llet tractada tèrmicament (pasteuritzada), llet tractada tèrmicament (les altres) en envasos de 200 c. c., llet tractada tèrmicament (les altres) en envasos diferents de 200 c. c., llet tractada tèrmicament, sense lactosa, en envasos de 200 c. c., llet tractada tèrmicament, sense lactosa, en envasos diferents de 200 c.c , i iogurt natural⁵.

ANNEX II: Llistat i descripció de les mesures d'acompanyament

1. Realització de jornades i xarrades informatives dirigides tant a l'alumnat com al professorat i a les famílies.
2. Elaboració de material divulgatiu (guies, tríptics, notes informatives, etc.).
3. Elaboració de material educatiu sobre les característiques i beneficis per a la salut del consum de fruites i verdures, i llet i productes lactis, posant l'accent en les varietats autòctones, de temporada i ecològiques.
4. Visites guiades a explotacions agràries i/o a centres de manipulació i condicionament de fruites i verdures, o a granges i centrals d'elaboració de llet i productes lactis.
5. Concursos, jocs i premis dirigits a introduir en els menors hàbits saludables.
6. Animacions audiovisuals i obres de teatre dirigides a incrementar els hàbits saludables dels menors.

4 Només podrà destinar-se a la IV Gamma un % màxim del 10% del pressupost disponible per a la distribució de producte, i la distribució sempre haurà de dur-se a terme en envasos col·lectius reutilitzables.

5 Els envasos utilitzats per a la distribució de la llet i els productes lactis també hauran de ser respectuosos amb el medi ambient, prevalent-se la utilització d'envasos reutilitzables, col·lectius i biodegradables.